

344. Ratjetoe (17)

1. 'Mijn lieve dt'je' is een hypocoristicon voor ... 'mijn lieve dicteetijgerinnetje' (dames, kandidaten?). De hypofyseoperatie is geslaagd. De ichneumon is de op de bunzing lijkende civetkat, ook wel: faraorat, mangoest. Hopelijk heeft een icarusblauwtje, een tot de blauwtjes behorend vlindertje, geen icarusvleugels. Zijn optreden had iets ironisch. Flauwvallen bij het zien van een spin kan een vorm van idiosyncrasie zijn. Het lijkt me geen id-baan om ID-bewijzen te verzamelen. Het boek Psalmen telt 150 psalmen. De aanduiding miserere voor een ileus, een darmafsluiting, stamt uit psalm 51 (psalm 50 in de Vulgaat). Wat is de formule van kwik-II-sulfaat? De viervoetige ijslander en de tweevoetige Ijslander zijn beide eilanders. Het (de) ijzerhard is een bloem, de ijzerhart is een zekere Surinaamse loofboom.

2. Vijgen. Een aggregaatvrucht is een vrucht die uit een hele bloeiwijze is ontstaan, zoals de vijg, ananas, katjes en kegels. De carica is een tropische plant uit Amerika, nauw verwant aan de papaja; zijn vrucht lijkt op een vijg. De vijgenboom behoort tot het plantengeslacht ficus. De (het) fijt is genoemd naar ficus (vijg, gezwel: vlezige aangroeiing). Een handgemeen (een oorvijg) wordt schertsend een argumentum ad hominem genoemd, een argumentum ad rem is een argument dat de zaak zelf raakt. Mattheus spreekt van vijgen aan distels zoeken. Ook een haberdoedas is een oorvijg, net als een lik om de oren. Een geitenvijg is niet wat je denkt, maar een wilde vijg. Maar ja, hoe zou die daar gekomen zijn? Leder zijn meug, zei de boer, en hij at paardenvijgen voor de dorst. Opuntia's zijn vijgencactussen (sabra's, sabres) Een palmpaas is een versierde tak. Vijgen kun je in seroenen verpakken. Een sycomoor (sycomore) is een Egyptische vijgenboom van de moerbeifamilie. Zeilen kun je met vijgetouwen beslagbanden vastmaken. Een vijgetouw is van de bastvezels van sommige Indische bomen geslagen.

3. Ja, want touw sla je: denk maar aan Oudewater met zijn touwslagerij. Een hottentottenvijg is de eetbare vrucht van een niet met name te noemen boom. In het Belgisch-Nederlands kun je zo plat zijn als een vijg: als je tenminste feminini generis bent. Gezocht op '*Chris*': de eretitel van de vroegere Franse koningen (door de paus) was Zijne Allerchristelijkste Majesteit, 'anima naturaliter christiana' betekent: 'de van nature christelijke ziel', de antichristelijke antichrist is ook antipaaps, arma Christi zijn rooms-katholieke passiewerktuigen, een bornagain christen (Jaarboek 2007) is een wedergeboren christen, de chrislam (Jaarboek 2007) is een religie die is samengesteld uit elementen van het christendom en de islam, vooral in Nigeria, bedoeld om religieuze haat uit te bannen en godsdiensttolerantie te stimuleren, de chris is een verkorting van christusstand, het chrismon (meervoud chrismen, ook: christogram) is het Christusmonogram (met chi en rho) en ik zal het christelijk (schappelijk) met je maken.

4. De Christelijk-historische Unie was de CHU. Weinig van haar leden waren christelijk-gereformeerd of christelijk-sociaal (Jaarboek 2010). Hij meende te verstaan: christene zielen, wat een rommeltje is dat hier. De ChristenUnie is een contemporaine Nederlandse politieke partij, in 2000 ontstaan uit een fusie van GPV en RPF. De christian science is de leer, de christian scientists zijn de aanhangers en Christian Science is de beweging. Een benen of palmhouten christus is een mager mens. Christus-Koning is een rooms-katholiek feest. Het Corpus Christi is het Heilig sacrament, de geconsacreerde hostie. In godsherechristusnaam betekent gewoon: in hemelsnaam. De imitatio Christi is de navolging van Christus (titel van een bekend boek van Thomas a Kempis). De lacrimae christi (letterlijk: Christustranen) is een fijne donkerrode wijn uit de streek bij de Vesuvius. Mond-, schijn- en naamchristenen dekken hetzelfde begrip. De term oudchristelijk betekent: behorend tot de eerste eeuwen van het christendom van vóór het Concilie van Nicea, 325. De palma-christi is de grote muggenorchis (de wonderboom). Wat is ouder: vroegchristelijk of voorchristelijk? De thomaschristenen waren oosterse christenen in het zuiden van India, missiegebied van Thomas.

5. Gezocht op '*azi*' en gevonden: Abchazië en Abchazisch, Afro-Aziaat en Afro-Aziatisch, alglazig (geheel uit vulkanisch glas bestaand), altazimut (instrument waarmee zowel de hoogte als het azimut van sterren kan worden gemeten), Amazigh (Berber), Asjkenazim (uit Midden- en Oost-Europa

afkomstige Joden, Sefarden), natriumazide wordt in airbags gebruikt, onder de A-ziekten vallen cholera, pest en vlektyfus, het azimut is de toppuntshoek, aziridine is ethyleenimine, baziëlkruid is basilicum, brazielhout is bruineel tot donkerrood van kleur, Brazilianen, een braziliaantje (kleine sigaar), britanniëzilver (legering van tin met messing, antimonium, lood of bismut), een cafébazin is een kasteleins, een chalazion is een strontje oftewel gerstekorrel, con grazia is bevallig in de muziek, grazioso is met gratie, spinazie à la crème, denazificeren, doe-het-zelfmagazine, een Euraziër, fenylhydrazine, de ghazidsja is de heilige oorlog van de moslims tegen de ongelovigen en hydrazine gebruikt men voor raketten.

6. De kazike is de vernederlandsing van cacique (stamhoofd van de indianen). Verder kwam ik tegen: Klein-Azië, monaziet (een glanzend donkerbruin mineraal, onder andere samengesteld uit cerium en thorium), de nazi-ideologie van nazi-Duitsland, de neonazi's, oxazinen (een groep van organische kleurstoffen), een pro-formazitting, de sacra conversazione is een voorstelling van de Madonna met het Christuskind, omringd door heiligen, de surrazië wordt veroorzaakt door Trypanosoma evansi en overgebracht door steekvliegen, Swaziërs of Swazi's komen uit Swaziland, het Tamazight is het Berbers, tartrazine is een azokleurstof die chagrijn kan veroorzaken, methyleenblauw is een thiazinekleurstof, het dealernetwerk voor het yuppenmagazine was wijdmazig, tot in de Zuidoost-Aziatische streken toe.

7. Gezocht op '*iza*' en gevonden: een wizard is een introvert expert op computergebied (antoniem: goeroe), de Sint-Elizabethsvloed van 1421, de sint-elizabethsletter (gotische letter, kerkletter), nizam (titel van de vorst van Haiderabad), mycorrhiza (vorm van symbiose tussen hogere planten en zwammen), markizaat (gebied van een markies), lippizaner (een paard), de gewone, witte en gele izabellen, de goenizak (jutezak), de geniza (meervoud: genizot; plaats waar onbruikbaar geworden boeken worden bewaard die de vierletternaam JHWH van God bevatten en daarom niet weggegooid mogen worden, De Elizabethsvereniging is een vereniging van rooms-katholieke vrouwen, een clash of civilizations (Jaarboek 2010) is een beschavingsbotsing, een bizarriteit is een bizarrerie, BiZa is het Ministerie van Binnenlandse Zaken, alizarol is de oplossing van alizarine in alcohol, alizarine-inkt is groenachtige blauwe schrijf- en kopieerinkt en Belizanen wonen in Belize.

8. Gezocht op '*ienn*' en gevonden: een Belgisch anciënniteitsverlof, een audicien(ne), de biënnale, een bohemien(ne), de circassienne (halfflaken: fijn gekeperde wollen stof), een comédienne (een cabaretière), een estheticienne (schoonheidsspecialiste), indienne (sits: Oost-Indische katoenen stof, fijn gedrukt katoen), een lesbienne die juliennesoep eet in het kraaiennest, de mecanicienne op haar méridienne (sofa voor de middagslaap (empirestijl)), het papegaaïennest, de Parisienne die parisienne (fijne zijden stof met kleine stipjes) draagt, persienne (zonwering), peruvienne (een zeer fijne lakenstof voor avondkleding), pommes parisiennes (gebakken krielaardappelen), een saharienne (mouwloos colbert met opgestikte zakken), sicilienne (Siciliaanse herdersdans en zang in zesachtstemaat), tragédienne (actrice die in treurspelen acteert), triënniaal (driejaarlijks), triënnale (om de drie jaar gehouden tentoonstelling of concours), triënnium (periode van drie jaar), tyrolienne (jodellied: Tirols lied of zulk een dans), Tyrolienne (Tirolse: meisje of vrouw uit Tirol), de valenciennes (soort van Vlaamse kloskant met een achtergrond van ronde of vierkante mazen, die oorspronkelijk in Valenciennes werd vervaardigd), de varsovienne (een omstreeks 1854 in Frankrijk ontstane dans, die enigszins op mazurka en polka lijkt), vespasienne (openbaar urinoir) en vlooiennest.

Rein Leentfaar